

O ŽÁCÍCH, OVCÍCH, POMLUVÁCH A POHYBU

Kázání 12.6.2022, Kamil Vystavěl

1 čtení: Lukáš 11,5-13, 2. čtení: Matouš 10,16-25

Hýbat se, být nucen k pohybu

Žák není nad svého učitele, může však být jako jeho učitel. Opravdu můžeme být jako náš učitel, jako Ježíš? Myslím si, že správná odpověď je: Ano, můžeme. Vždyť proto se taky učitelé pouští do svého díla. A my, žáci a žákyně, máme díky našim učitelům příležitost k růstu. Žák může být jako jeho učitel. I učňovi se občas podaří nějaký ten mistrovský kousek. Ostatně, od toho tu přece církev je, aby se nadále a napořád dělo mezi lidmi dílo Ježíšovo. Jsme tu proto, aby Ježíšův Duch nezmizel, nýbrž aby hýbal zatuchajícím ovzduším našeho vezdejšího světa.

Když vás budou pronásledovat v jednom městě, prchněte do jiného. Jinými slovy: nevádí, když budete pro některé lidi a pro některá místa nepřijatelní. Mistr chce, aby jeho učňové byli flexibilní. Cílem křesťanských skupin není být na věky a pořád na stejném místě. Cílem je být právě tam, kde jsou lidé pro evangelium otevření. Určité nepříjemnosti pak mohou působit kostely a fary, které se dost dobře nedají přemístit, když se po pár desetiletích či staletích ukáže, že svůj úkol na daném místě už splnily. Pro lidské tělo je důležitý pohyb, ani církev, Kristovo tělo, se patrně bez pohybu neobejde.

U metafory pohybu můžeme ještě chvílku zůstat. Některé pohyby děláme proto, že se pohybovat sami chceme, chceme něco dobrého vykonat, chceme i na sobě pracovat. Chceme uvádět do pohybu společnost, další lidi. Žák může být jako jeho učitel, bude-li chtít.

A pak je tu ještě jiný druh pohybů, které děláme kvůli tomu, že nás bolest, nebo třeba okolní prostředí k pohybu nutí. Nedobrovolně se musíme hýbat, jelikož nic jiného nám nezbývá. Tak i církev z různých příčin je tlačena k tomu, aby se někam hnula.

Nebezpečný Ježíš

Ježíš charakterizuje život učedníků a učednic mezi ostatními lidmi obrazem: ovce mezi vlky. Konkrétně to může vypadat třeba takto: *Mějte se na pozoru před lidmi. Jelikož vás budou vydávat soudům, budou vás žalovat a bičovat... budou vás nenávidět...* Soudy, žalování, bičování – to přece známe už z příběhu našeho mistra. Takový byl jeho vlastní úděl. A *když hospodáře nazvali Belzebulem, tím spíše takto nazvou jeho čeled.* To jsou tedy (ne)pěkné vyhlídky! Možná by si tento biblický oddíl měli včas přečíst ti, kdo se hlásí do církve a chtějí být pokřtěni, aby se včas mohli kvalifikovaně rozhodnout.

Mějte se na pozoru před lidmi, praví náš mistr. Už o Ježíšovi totiž lidé dokázali říci kde co ošklivého. Vymysleli si na něho např. přezdívku: Belzebul, kníže démonů. To je vskutku ostrá pomluva. Kde se vzala? Nezní to moc jako emotivní nadávka. Spíše to je něco jako promyšlené heslo, které by mohlo Ježíšovi trochu pošpinit pověst. Důvody se najdou snadno: Furt by chtěl něco vylepšovat, pořád by někomu něco odpouštěl, ale kde to skončí? A k čemu to všechno povede? Byl to nevídaný a nepohodlný reformátor, protože chudým říkal: blaze vám, vaše je nebeské království, ale na adresu bohatých vzkazoval: běda vám, poněvadž vám se potěšení už dostalo! (viz Lk 6,20-26) Není divu, že ho nazývali Belzebulem, nebezpečným živlem, který hýbe společností a dělá v ní nepořádek.

A sluha není nad svého pána, nýbrž může a má být jako jeho pán. Takže i všichni pokřtění tu jsou (jsme) od toho, aby(chom) pořád něco vylepšovali, aby(chom) bez ustání někomu odpouštěli, aby(chom) na určených úradech podávali reformní návrhy, stížnosti na bohaté a chudým aby(chom) žehnali. A počítejme, prosím, s tím, že *sůl země a světlo světa* (srov. Mt 5,13-14) se dost možná některým osobám znelíbí, bude je pálit a svrbět, protože více než světlo a dobrou chuť si zamílovali tmu a nechutné (rozuměj nespravedlivé) prostředí.

Ovce mezi vlky

Posílám vás jako ovce mezi vlky. Buďte tedy obezřetní jako hadi a bezelstní jako holubice. V lidské společnosti tak tak chodí, že některé její části cení zuby a koušou. Někdy vlci mordují z hladu, někdy jen tak pro radost z lovu. A církev a křesťan má v tom dění roli ovce. Nejsme a nesmí se z nás nikdy stát vlci. Nejsme ani pastýři a nemáme si na pastýře hrát. Kristus posílá do světa, ve kterém žijí vlci, své ovce.

Ovšem to neznamená, že bychom se měli chovat hloupě. Ne. Spíše máme být chytrí jako hadi. Had je podle vyprávění v zahradě Eden tím zdaleka nejchytřejším živočichem mezi polní zvěří (viz Gn 3,1). Hledme, jak si Ježíš cení lidského rozumu, jak důležitá je střizlivá soudnost. Ale zároveň platí, že chytrost se dá používat k různým účelům, člověk může díky rozumu prohlédnout kdejaké nástrahy a najít východiska, ale také může sám léčky a pasti chystat. Jenže lest ke kristovskému způsobu života nepatří. Vedle hadí rozumnosti a společně s ní máme pěstovat holubičí přímou. Budte jako holubice: bezelstní, féroví, spolehliví, nikoli úskoční.

A když půjde do tuhého, když bude fakt zle, je tu ještě Boží moc a pomoc. *Když vás obžalují, nedělejte si starosti, jak a co budete mluvit; neboť v tu hodinu vám bude dáno, co máte mluvit. Nejste to vy, kdo mluvíte, ale mluví ve vás Duch vašeho Otce.* Všude tam, kde se společnost snaží vyloučit, odstranit, nebo izolovat nějakou skupinu, tam je to opravdu zlé. Pomluvy, špatná pověst, nenávisť, nepřijetí jsou typické projevy v místě, kde se z lidí stávají vlci. Historie církve zná obě strany tohoto neutěšeného vztahu: církev byla pronásledovaná, církev byla i pronásledující. Ježíš ovšem slibuje pomoc Ducha Božího jedině těm, kdo jsou pronásledováni.

Duch našeho nebeského Otce není dostupný pro vlky. Naopak, je proti nim. Je tu pro jejich oběti a je tu proto, aby i v nouzi nejvyšší *vydávali svědectví*. Boží milosrdenství pomáhá *vydávat svědectví vládcům a národům*. Znamená to, že ti silní, ti mocní, ti pronásledovatelé ve skutečnosti něco podstatného nevědí. Kousek pravdy jim uniká, něco důležitého nepochopili. A pronásledování křesťané dostávají zvláštní balíček Božího Ducha, aby to svým svědectvím mohli doplnit.

A jestliže Bůh stojí vždycky na straně pronásledovaných a odmítaných, pak z toho vyplývá ještě jeden důsledek: ti, kterým většina nechce dát prostor, jsou pro společnost velice podstatní a je velice potřebné, aby bylo slyšet jejich svědectví.

Žít aktivně, žít v pohybu

A nyní bych chtěl připomenout první biblické čtení. Ježíš povzbuzoval k modlitbě pomocí zajímavého podobenství (viz Lk 11,5-8). Podobenství o neochotném člověku, kterému se nechce uprostřed noci vstávat z postele a dát několik placek příteli ve prospěch pocestného. Onen neochotný člověk měl plná ústa důvodů, proč to nejde, proč se nemůže z postele pohnout, a tak by se málem dopustil v tehdejší době něčeho opravdu zlého: Pohostit pocestného, pohostit hosta byla tehdy svatá povinnost.

Ale nakonec této povinnosti bylo učiněno za dost. Tlukoucí přítel se nenechal odbýt, takže - cituji: *Pravím vám, i když nevstane a nevyhoví mu, ač je jeho přítel, vstane a vyhoví mu pro jeho neodbytnost a dám mu vše, co potřebuje.* Ta neodbytnost by se podle slovníku dala vyjádřit i jinak: byla to svého druhu dotěrnost, bezostyšnost, nebo možná dokonce drzost. Takže máme tu drzého, dotěrného člověka, který si v nejméně příhodnou chvíli umanul, že udělá něco správného a přinutil svého přítele, aby mu pomohl jeho úmysl naplnit. A takto se dobrý počín podařil. Můžeme si povšimnout kolik pohybu v tom příběhu je! Jednak toho aktivního, samostatného, ale i toho neochotného a vynuceného.

A když to funguje v přátelských vztazích, tím spíše takto funguje vztah mezi lidmi a nebesy. Ježíš nám představuje Hospodina jako poněkud neochotného přítele, který se rád zaobírá svými vlastními záležitostmi a někdy mu fakt dlouho trvá, než ho přesvědčíme o tom, aby nám pomohl naše dobré a potřebné cíle uskutečnit. Ovečky mají pastýře, který se někdy hodně pomalu rozhoupává k akci. A také v tomto oddílu Ježíš zmiňuje Ducha svatého. *Jestliže tedy vy, ač jste zlí, umíte svým dětem dávat dobré dary, čím spíše váš Otec z nebe dá Ducha svatého těm, kdo ho o to prosí!* (Lk 11,13) Duch svatý není nic jiného než Boží aktivita tady a teď, Boží pohyb, který pomáhá uskutečnit dobré cíle.

U lidí můžeme narazit na nenávisť a odpor. U Boha se setkáváme s něčím jiným. Je to přátelství a přijetí, je to pomoc, je to Boží akce. Ale není to laciné přijetí, není to instantní a jednoduše dosažitelná pomoc. Náš dobrý Bůh hodlá spolupracovat na takových věcech, za kterými si budeme pevně, vytrvale a neodbytně stát. Jeho požehnání je pro všechny, kteří jsou připraveni prosit, hledat a tlouci tak dlouho, až náš Příklad vstane a dá nám *vše, co potřebujeme*.

Bože, prosíme tě, uváděj nás do pohybu, ať rosteme ke Kristu. Uváděj svou církev k pohybu, ať slouží na správných místech. Kéž tvůj Duch rozpohybuje naše mysli i těla a náš pohyb kéž rozpohybuje obězí svět.